

TOVERI

Ennen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä, paitsi maanantaina.

TOIMITUSKUNTA:

W. N. REIVO, A. SALMI, L. MOILANEN, J. MALO, K. E. HEIKKINEN.

TOVERI

(The Comrade)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Monday, at Astoria, Ore., by the Western Workers' Publishing Society.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40c per inch. Special discount allowed for larger and continuous advertisements.

TOVERI, BOX 99, ASTORIA, OREGON.

AUGUST NIKULA, Manager.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post-Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

SUBSCRIPTION RATES:

IN THE UNITED STATES AND CANADA:
For 1 year \$3.75; For 6 Months, \$2.00; For 3 Months, \$1.25; For 1 Month 50c.

TILAUSHINNAT YHDYSVALLOISSA JA CANADASSA:
1 vuosikerta \$3.75; 6 kuukautta \$2.00; 3 kuukautta \$1.25; 1 kuukausi 50c.
SUOMEN JA MUUALLE ULKOMAILLE:
1 vuosikerta \$5.50; 6 kuukautta \$3.00.

Ilmestys hinta 40c palstatuomalla. Kuolessa-ilmotukset \$1.50 kerta ja muistoväyryillä \$2.00 kerta. Kihlaus, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, haajaantieto- ja nimenmuuto-ilmotukset 25c kerta, nalma-ilmotukset \$1.50 kerta, avioero-ilmotukset \$1.00 kerta. Selvotus-ilmotukset seuraavan hintaluettelon mukaan palstatuomalla: 1 v. 20c, ½ v. 20c, 3 kk. 25c, 1 kk. 30c. Satunnaisista ilmoituksista tulee rahaa seurata mukana. Englanninkielestä suomenkieleksi.

Huoneisto sijaitsee 10:nneen ja Duane katujen kulmassa.

Telefoni: konttori 365, toim. 832.

Ainako vain syvem-
mälle?

Veji Gompersin luisuminen luokkarauhan niljakkailla poliittila kiihty vauhdissaan rinnan militarisetin hyökyaallon kansa. Kun ensin luovutettiin työväestön lakkoutumisoikeudet, tuntuu sitä kuin Gompers palkkioksi siitä että sai kunnian istua herrojen neuvoskunnassa, pyrki vakuttamaan uskollisuuttaan "maalle", s. o. riistäjäluokalle mahdollisimman usein.

Viimeisin niistä lienee alamaisten anomus, että nykyisissä oloissa ei tehtäisi mitään muutoksia mikäli palkkasuhteet, siis työläisten elintaso on kysymyksessä, ilman ettei ensin luovutettaisi sen valokunnan mielipidettä, jossa Gomperskin istuu. Kun ottaa huomioon sen että työläisten elintaso huononee säännöllisesti, sillä kaikkien hyödykkeiden hinnat kohoavat, niinhin ei Gompersin veteomuksilla ole vähintäkään vaikutusta, niin jää näiden veteomusten ainoaksi tulokseksi se että sitä voidaan käyttää voimakkaana aseena työläisiä vastaan; sillä tehdään tavallaan mahdolltomaksi kaikkia palkankorotusvaatimukset, joita kohonneet elintarpeiden hinnat edellyttävät.

Tällainen pohjan irrottaminen työläisten vaatimuksilta ja aseitten kerääminen riistäjien käsiin

HISTORIALISESTA
MATERIALISMISTA

Kirj. Paul Lafargue.

I. Sosialistiset arvostelijat.

Enemmän kuin puoli vuosisataa sitten Marx loi uuden historiantutkimisen-teorian, jota hän ja Engels soveltivat tutkimuksiansa. Mutta historioitsijat, yhteiskuntatieteilijät ja filosofit niin pelkivät tämän kommunismin saatanaa valtaan joutumista ja porvarillisen vaittomuutensa menettämistä, ettei heidän kärsi kuulla tästä teoriasta; he tahtoisivat jättää sen huomioonottamatta. Ja monet sosialistitkaan, jotka tuntevat sen, eivät tahdo uskaltaa lähestyä sitä, sillä he pelkivät joutuvansa johtopäätöksiin, jotka rikkoisivat porvarillista käsitystä, jota he vielä tietämättään säilyttävät. Sensijaan että he kokeilisivat tällä menettelytavalla, josta ei voida antaa oikeata arviota ennenkuin sitä on käytännössä koeteltu, he koettavat määrätä sen arvoa sellaisenaan ja ovat löytäväänä siinä lukuisia virheitä; se väheksyy ihanteellisuutta ja sen voimaa, he sanovat; se ei ota huomioon yksilöä ja hänen tekojaan; se johtaa ekonomiseen fatalismiin, joka vapauttaa yksilön kaikista yritteliäisyydestä, jne. Mitä nämä hyvät ihmiset ajattelisivatkaan puusepistä, joka, sensijaan että hän työskentelisi vasaroin, sahoin ja höylin, katsoisi paremmaksi moittia niitä? Hän voisi parjata niitä kaupan ja äänestäjänä, sillä eihän ole olemassa täydellisiä työvälineitä. Tämä hedelmätön arvostelu muuttuu hyödylliseksi arvosteluksi vasta sitten, kun se perustuu kokemukseen, joka paljon paremmin kuin

aikana sellaisena kuin nykyinen on, jolloin työväenluokan jokainen jäsen on kiristetty sotatilaanteen hirveän paimon alla, on mitä katalinta, sitäkin enemmän kun se tapahtuu unionistisen liikkeen ylimmä virkailijan taholta.

Jotta ei hänen majesteettinsa pahastuisi

Saksan sosialistit, jotka pitkin aikaa ovat kilpailleet vapaamielisen porvariston kanssa hallituksen kannattamisessa, ovat taas antaneet uuden todistuksen siitä kuinka läheinen hänen majesteettinsa keisari on heille.

Kysymyksessä on Venäjältä Saksaan saapuneet tiedot, joissa kerrotaan Venäjän "socialistien sanoneen, että Venäjän köyhälistö voipi vasta sitten olla saksalaisten ystävä kun Hohenzolleren hallitus on Saksassa kukistettu. Ohjatakseen "hairahtuneita" venäläisiä oikealle tolalle kirjoittaa heidän käsiinsä joutunut entinen puolteen pää-äänenkannattaja "Vorwärts" erässä johtavassa kirjoituksessaan m. m. seuraavaa:

"Yksistään Saksan kansall on oikeus päättää siitä kumman on keisari, kansanvaltaisen monarkian vai tasavallan. Me vaadimme itsellemme samaa oikeutta, minkä myönnämme venäläisille heidän valitessaan hal-

nerokkainkaan väite paljastaa puutteellisuudet ja osottaa tien parannukseen. Alussa ihminen käytti kimpelöä kivivasaraa ja ainoastaan sen käyttäminen opetti häntä siten soveltamaan ja muovaamaan vasaran periaatetta, että nykyisin käytetään teollisuussuissa useampaa kuin sataa eri vasaralajia, aineeltaan, painoltaan ja muodoltaan mitä erilaisimpia vasaroita.

Nämä intellektualit aina ajautuvat umpiteille, joille työläiset eivät koskaan eksy. Viisiasata vuotta ennen Kristuksen syntymää Leucippius ja hänen oppilaisensa Democritus esittivät atoomikäsityksen, ilmaistakseen aineen kokoomusta; mutta sensijaan että tämän atoomihypoteesin pätevyttä olisi käyty koettelemaan käytännöllisin kokein, filosofit yllä kaksituhatta vuotta keskustelivat atoomista, ikinäkään aineen täyteläisyydestä, tyhjyydestä, muuttuvaisuudesta, y. m. — ja vasta yhdeksäntoista vuosisadan alussa kemistit alkoivat Democrituksen ajatuksia käyttäen, selittää ainejoukkojen ja kaasujen kokoomuksia. Atoomi, josta filosofit eivät kyenneet saamaan mitään selvää, tuli kemistien käsissä "yhdeksi tehokkaimmista tutkimusvälineistä, mitä ihmisjärki on voinut keksyä", kuten eräs kuuluisa tiedemies äskettäin lausui. Mutta nyt tämän ihmeellisen välineen on käytännöt osottanut riittämättömäksi. Aineen radioaktiivisuus, joka ilmenee Röntgen-säteissä ja katodisäteissä, pakottaa fyysikot jakamaan tämän oletetun pienimmän, jakamattoman ja läpikuulemattoman ainehiukkasen vielä pienintäkin pienempiin ainehiukksiin, joita on kaikissa atomeissa ja jotka ovat varattus sähköllä. Pienimmässä atomissa, vetyatomissa, sanotaan olevan noin tuhannen näitä pikkuhiukksia, jotka pyörivät tavallomalla nopeudella keskusosan

litusmuotonsa. Vaikkakin viittemeijerit vaalit osottivat, että kaikista annetuista äänistä yksi kolmasosa tuli sosialisteille, niin ei tämä todista sitä, että kaikki nämä äänestäjät ovat tasavallan kannattajia. Epemmistö haluaa monarkiaa, vaikkakin kansanvaltaista monarkiaa.

"Venäjän sosialismi ei täytä tehtäväänsä ellei se pyri auttamaan rauhan aikaansaamista, vaan pyrkii määräämään minkälaisia Saksassa pitäisi olla. Sodan jälkeen ei Euroopassa tule olemaan yhtään kansaa, joka ei olisi tilaisuudessa itse määräämään omat asiansa."

Siinä annetaan ymmärtää, että he eivät salli niin vain tuomitua keisariaan roskakoriin, vaan haluavat sen säilyttää edelleenkin, joskin hieman patsattuna ja varustettuna salonksocialistien ihailemalla kansanvaltaisuuden harakan sulilla. Ja tietysti majesteetti ei ota loukkaantukseen, sillä hän tietää, että vaikka salonksocialistien annetaankin huvitella itseään ympäryllä jonkun kansanvaltaisuuden seurimmon monarkismin ruumiiseen, niin se rokotus ei jää suuria aikaa. Se järjestelmä joka on keisarivallan peruste ei siitä häiriinnyt lainkaan ja kun peruste jääpi ennalleen ei keisariuskaan sanottavasti muutu.

Lehden lausunto edustaa kuitenkin ainoastaan sotasocialistien, joten sille ei voi antaa muuta merkitystä kuin sen, että se osottaa kuinka sosialisteihin lukeutuvat herrasmiehet voivat mukautua itsevaltiuden aseksi. Tulevatko ei-socialistisetkaan Saksan työläiset hyväksymään tämän majesteetille osotetun uskollisuuden vakuutuksen, on kokonaan toinen kysymys — kysymys, joka saapi vastauksensa silloin kun joukot saavat äänensä kuuluville. Varmaa vain on se, että varsinaiset sosialistit eivät tule piirtämään puumerkkiään minkäänlaisten vakuutusten alle, joissa luvataan säilyttää hänen majesteettinsa valta, tulkoopata nämät vakuutukset" sitten miltä taholta hyvänsä.

Mahdollisimman kansanvaltaisen tasavallan on se valtiomuoto johon sosialistit pyrkivät ja he eivät tule siitä pyrkimyksestään luopumaan, vaan tulevat sen toteuttamaan enemmän tai myöhemmin niin Saksassa kuin muissakin monarkismissa maissa.

Ja jos Venäjän sosialistit kehoittavat Saksan sosialisteja seuraamaan heidän esimerkkiään ja ympäri aivan kuin planeetit ja maa pyörivät auringon ympäri. Tämän mukaan atoomi olisi auringokunta pienoiskoossa. Emme voi löytää räikeämpää esimerkiksi pelkän pohdinnan hyödyttömydestä ja kokemuksen hedelmällisyydestä. Aineen ja hengen maailmassa ainoastaan työ, teko on hedelmällinen. "Alussa oli työ", sanoo Goethe.

Taloudellinen historiankäsitys on uusi asia, jolla Marx varusti sosialistit luomaan viisii järjestettyä historiallisten tosiasien sekamelskan tilalle, joita historioitsijat, yhteiskuntatieteilijät ja filosofit eivät kyenneet luokittamaan ja selittämään. Yläluokan ennakkoluulojen ja ahdamielisyyden takia sosialisteilla on nyt monopoli tämän asele käytössä; mutta viimeainuit, ennenkuin he käyttävät sitä, tahtovat tulla vakuutetuiksi siitä, että se on joka suhteessa täydellinen ja kaikkien historiallisten ongelmien avain. Mutta pelkän teoreettisen järjestelmän kannalta he voisivat keskustella siitä aina ja kirjoittaa artikkeleja, väitöskirjoja ja suuriakin teoksia, edistämättä kysymystä yhdelläkään uudella ajatuksella. Tieteenharrastajat eivät ole niin arkoja; he ajattelevat: "Käytännössä on toisarvoista, ovatko teorit ja hypoteesit oikeita, niin kauan kuin ne johtavat tosiasiainkin mukaisiin tuloksiin." Fyysikot voivat nyt oivaltaa, että Democrituksen hypoteesit ovat erheellisiä ja riittämättömiä aineen ihmisten selittämiseen, joka on äskettäin tullut niin perinpohjaisen tutkimuksen alaiseksi; mutta tästä huolimatta atoomi tuli perustaksi, jolle nykyaikainen kemia rakennettiin. Marx ei esittänyt historiantutkimusteoriaansa selviöiden, teore-

*) W. Rüker, avajaispuheensa luonnontieteellisessä kongressissa Glasgow'ssa 1901.

kukistamaan Hohenzolleren hallituksen, niin he eivät tee siinä mitään muuta kuin turvaavat omia saavutuksiaan siltä varalta, joka niitä uhkaa sanotun hallitsijahuoneen taholta. Venäjän köyhälistöllä on vielä tuoreessa muistissa v. 1905 tapahtumat ja se ei sallisi niiden uusiutumista; se ei haluaisi että Vikekeisari sekaantuu uudelleen määräämään mitä Venäjän köyhälistö saapi tehdä ja mitä ei saa. Välttyäkseen siitä he kehoittavat Saksan kansaa luopumaan "kalliista" majesteettistaan.

Kuinka pian Euroopan kruunupäätteen alamaiset raskivat luovuttaa museolle kuuluvan omaisuuden oikealle omistajalleen, sen tulee tulevaisuus näyttämään.

Sosialistit täyttävät Englannin kurtushuoneet

Englannin militarismi alkaa päivä päivältä näyttävästi räikeämmässä karvassa kuin ennen. Milloin kuulee jonkun sotilaan ristiinnaulitsemista puhuttavan, milloin taasen jostakin toisesta koko kansallisuutta häpäisevästä raakunden näyteestä, joista tosin aina silloin tällöin parlamentin alahuoneessa ministeristö jäsenet asetetaan lujalle tehdysissä kyselyissä. Viimeksi saapuneitten tietojen mukaan on Englannissa kaksi kurtushuonetta täytetty niin täpösen täyteen tuomitulla sosialisteilla ja muilla antimilitaristeilla, että hallitus on katsonut välttämättömäksi poistaa suuresta Dartmoorin kurtushuoneesta kaikki tavalliset rikokselliset tehdäkseen Englannissa, nim. Wakefieldin, Warwickin ja Dartmoorin, kun taasen uskonnollisista sivistä sotapalveluksesta kieltäytyneet saavat edä avonaisilla kentillä leireissä vartioituina ja työskennellä tietoisä ja muissa samankaltaisissa valtion puuhissa. Tämäkin on muuan esimerkki siitä, mitenkä vastustalinen ministeri tahallisesti on valehdellut saadakseen työläisten äänet tukemaan vastoin viimeksimainittujen omaa etua.

Mutta sotakiikhoiljoitten veristä kostorahua ei tydyttä vielä sekään, että valheellisen sisäasiain ministerin uhrina sosialistit ovat joutuneet kurtushuoneissa virumaan, vaan heidän häpeämätön julkeutensa menee vielä sitäkin edemmäksi. Niinpä selittä "Daily Mail" helmik. 26:nnen p. numerossaan, että "Rikoksellisille olisi loukkaus pakottaa heitä elämään samoissa rangaistuslaitoksissa kuin sosial-

niin olisi, osottautuisivat yhteiskunnalliset ilmiöt poikkeukselliseksi ja aimiksi, joiden määrääviä syitä me emme kykenisi järjestämään loogiliseksi saraksi. Tavallinen terve järki ei ole koskaan myöntänyt sellaista mahdolltomuutta; päinvastoin, ihmiset kaikkina aikoina ovat uskoneet, että kaikki heidän iloiset ja surulliset kokemuksensa ovat osa jonkun korkeamman olennon muodostamasta järjestelmästä. Ihminen päättää, jumala säätää — tämä on kansanomainen ilmiötajunnan historiallinen aksiomi, ja se sisältää yhtä paljon totua kuin esim. mittausten selviöt. Kaikki riippuu kuitenkin siitä kuinka me tulkitsemme sanan "jumala."

II. Idealistiset historiantilfilosofiat.

Historia on sellainen ihmis-kontrollin takainen tosiasien kaostia — tapahtumien, jotka kehittyvät ja taantuvat ilman nykyä syytä, toimivat toistensa kanssa ja toisiaan vastaan, ilmestyvät ja katoavat, että me voimmekin melkein uskoa olevan mahdollonta luokituttaa ja ryhmitellä niitä saraksi, jonka kehitykselliset ja kumouksialuovat syyt olisivat löydettyissä. Huokkaan menneet historian järjestelmöitystyrytykset ovat saattaneet monen ajattelevan miehen epäilemään, kuten esim. Helmholtzin, "onko mahdollista muodostaa historian-lakia, jonka todellisuus vahvistaisi." Tämä epäily on niin yleinen, että tämänpäivän intellektualit eivät enää uskalla antautua, kuten yhdeksäntoista vuosisadan alkupuoliskon filosofit, rakentelemaan suuria ja laajoja historia-järjestelmiä; mutta tämä on myöskin heijastusta taloustieteilijän epäuskosta tuotantovoimien hallitsemismahdollisuksiin. Mutta tuleeko historia-problemiin vaikeuden ja sen selittämistä yrittävien epäoimistumisten johtaa meidät sellaiseen johtopäätökseen, että sen selittäminen on kokonaan ihmismielen rajojen-ulkpuolella? Jos

sä laskussa annettu kolmen vuoden kurtushuoneerangaistus. — Tämän vankeuden suurilla ja alastomilla kivimurtimilla saavat periaatteelleen uskolliset toverit nyt raataa palkaksi tinkimättömyydestään vakuumuksesaan.

Kun muistaa, että silloin kun Englannin hallitus alkoi puhua pakollisesta palveluksesta, niin silloiset vallanpitäjät esittivät kysymyksessä olevan ainoastaan pakollisen palveluksen teollisuuslaitoksissa, ja että suoranaisesta sotapalveluksesta ei pakollisessa muodossa voi ottaa puheeksikaan. Nyt kuitenkin asetetaan pakollista sotapalvelusta parhaillaan samojen kansalta saamisen myönnytysten perusteella käytännössä voimaan, ja ne jotka kieltäytyvät hallituksen mahtikäskyä totelemasta, joutuvat kurtushuoneisiin virumaan. Tämä jos mikä on osottaa, minkä verran nykyaikaisiin hallituksiin saattaa luottaa ja kuinka perinpohjin hallitukset voivat sanansa rikkoo tarpeen vaatiessa omien rakkotusperiensä saavuttamiseksi. Niinpä tässäkin tapauksessa vastoin sisäasiain ministerin nimenomaista parlamentista antamaa lupautta, että lakia ei tulla sovelluttamaan sosialisteja vastaan, vaan että heitä tullaan kohtelemaan samalla tavalla kuin kvekkareita, eräitä uskonlahkoja, jotka uskonnollisista sivistä kieltäytyvät sotapalveluksesta, jättyvät nyt toverimme hallituksen oikeuslaitosten tuomitsemina kolme kuulisinta kurtushuonetta Englannissa, nim. Wakefieldin, Warwickin ja Dartmoorin, kun taasen uskonnollisista sivistä sotapalveluksesta kieltäytyneet saavat edä avonaisilla kentillä leireissä vartioituina ja työskennellä tietoisä ja muissa samankaltaisissa valtion puuhissa. Tämäkin on muuan esimerkki siitä, mitenkä vastustalinen ministeri tahallisesti on valehdellut saadakseen työläisten äänet tukemaan vastoin viimeksimainittujen omaa etua.

Mutta sotakiikhoiljoitten veristä kostorahua ei tydyttä vielä sekään, että valheellisen sisäasiain ministerin uhrina sosialistit ovat joutuneet kurtushuoneissa virumaan, vaan heidän häpeämätön julkeutensa menee vielä sitäkin edemmäksi. Niinpä selittä "Daily Mail" helmik. 26:nnen p. numerossaan, että "Rikoksellisille olisi loukkaus pakottaa heitä elämään samoissa rangaistuslaitoksissa kuin sosia-

listit, koska rikokselliset taistelukentillä useinkin ovat loistavasti velvollisuutensa täyttäneet isänmaansa puolustajina."

Oli kerran aika, jolloin puhuttiin yheillen "vapaasta Englannista", ja nykyäänkin juljetaan vielä röyhkeästi kerskua siitä, että se taistelee kansojen oikeuden ja vapauden puolesta, vaikka se käytännössä itse polkee lokaan mitä korkeimmalla tavalla näitä ihanteita pikkuseikkoja myöten. — Ja kaikista tästä huolimatta työläiset vieläkin sokeina ummistavat kaikelle tälle silmäänsä aivan kuin asia ei heitä lainkaan koskisi! He voisivat koko järjestelmän yksityisyytteenen ku-

listit, koska rikokselliset taistelukentillä useinkin ovat loistavasti velvollisuutensa täyttäneet isänmaansa puolustajina."

*) Ensimmäiset kristityt uskoivat yhtä lujasti pakanallisiin jumaloihin ja niiden ihmisiin kuin Jeesukseen ja hänen ihmeisinsä. Tertullianus (roomalainen kirkkoisä, kuoli 220 j. Kr.) "Apologeettisissa kirjoissaan" ja Aurelius Augustinus (länsimaan huomattava kirkkoisä, kuoli 430 j. Kr.) "Jumalan-kaupunki" (De civitate Dei) nimisessä teoksessaan kertovat kieltämättömiä tosiasioina, että Aesculapius herätti kouluille, joiden nimetkin hän ilmoitti; että eräs vestaaliniteo kantoi vettä Tiberistä seullaa, että toinen sellainen hinasi laivaa vyöllään, j. n. e.

listit, koska rikokselliset taistelukentillä useinkin ovat loistavasti velvollisuutensa täyttäneet isänmaansa puolustajina."

Oli kerran aika, jolloin puhuttiin yheillen "vapaasta Englannista", ja nykyäänkin juljetaan vielä röyhkeästi kerskua siitä, että se taistelee kansojen oikeuden ja vapauden puolesta, vaikka se käytännössä itse polkee lokaan mitä korkeimmalla tavalla näitä ihanteita pikkuseikkoja myöten. — Ja kaikista tästä huolimatta työläiset vieläkin sokeina ummistavat kaikelle tälle silmäänsä aivan kuin asia ei heitä lainkaan koskisi! He voisivat koko järjestelmän yksityisyytteenen ku-

listit, koska rikokselliset taistelukentillä useinkin ovat loistavasti velvollisuutensa täyttäneet isänmaansa puolustajina."

SIELTÄ ja TÄÄLTÄ

Puoluekonventsiioon lehtereiltä maanantai-aamuna

Kaksipäiväisten "alkajaisten" ollessa nyt lopussa, voi lehtinekeri tavallaan yhtä tyv. Hillittuun sunnuntai-iltaiseen lausuntoon, että tähän mennessä ei olekaan vielä päästy sen pitemmälle kuin että "on estetty Yhdysvallat sekaantumasta Euroopan sotaan, lopetettu sota ja järjestetty sosialistinen tulevaisuuden valtio."

Ja niin todellakin voisi päätää, ellei tarvitsisi kuunnella — puoluekonventsiionin sotavallankunnan istuntoja. Siellä ei vielä vallitse rauha, päinvastoin on syytä otaksua, että siellä vallitseva sota laajenee, saatetaan koko konventsiionin taistelutereeksi.

Kai lauhduttakseen vallitsevaa "sotaista" mielialaa, jonka synnyttä mää ajan — ja varojen — hukka heijastaa voimakkaasti tilinpäätöksen menopuolella, olivat St. Louis'in pakollisuusosaston toverit nuorisoliiton asustamana hommanneet juhlatilaisuus sunnuntai-ilaksi, johon lehtereillekin pääsi 75 sentin maksulla. Sotavallankunta ei kuitenkaan suvainnut keskeyttää istuntojaan, niin tarpeellista kuin aselepo sille olisikin.

Palkallisten toverien ansioksi on asetettava se mallikeilponen järjestys, joka vallitsee kaikkialla muualla puolisissa, kuuluiset lapset "hyvä puolisissa, kuuluiset lapset" j.n.e. Kokoushuoneusto, ollen se miljoonarakennuksen juhlasali kaikkein sivuhuoneineen, on mitä käytännöllisin. Vahinko vain että suomalaisen edustajain joukossa ei tunne olevan niitä, jotka jäljentäisivät piirustukset mukansa ja alkaisivat suunnitella samanlaista miljoonapalatsia jonnekin

hista, joka, puolikuun tunnusmerkkinään, vastusti ristiä*)

Sivistyneillä kristikansoillakin on yhä pakanallisia tapoja, sillä, vaikka he kaikki rukoilevat samaa jumalaa, kukin pyytää häntä hävittämään vihollisiaan; he sanovat hänen antaneen heille voiton ja kiittävät häntä laulamalla Te Deum; Yhdysvaltain presidenttikin määrää yleisiä rukouspäiviä. Valtiomiehet eivät vain teeskentele — tydyttäväkseen tietämättömiä kansanjoukkojen karkeata taikauskoi-suutta — uskovansa jumalan sekaantuvan ihmisten riitoihin, vaan he itsekin uskovat niin; tusnomaiset kirjeet, joita Bismarck kirjotti vaimolleen v. 1870—71 sodan aikana, osottavat hänen uskoneen, että jumala kullutti aikansa huolehtivissaan Bismarckin, hänen poikansa ja Preussin armeijan asioista.

Tälle uskolle myös Bossuet perusti Yleisen Historian rakennelmasa: pakanakansat teuras-tavat toisiaan valmistautuakseen Jeesuksen tulemiseen ja kristikansat tappavat toisiaan turvakaansa. Kun kaupungit julistivat sodan toisiaan vastaan, jumalat ottivat osaa taisteluun. Raamattu kertoo ilolla Jehovan urotöistä, joka piti kansansa riitoja niin sydämensanaanaan, että hän hävitti vihollistensa miehiä, naisia ja lapsia ja karjaa. Roomalaiset, yhtä taikauskoina kuin ovelina poliitikoina, kulljettivat valotetun kaupungin jumalan kuvan oman Jupiterin temppelin, että se lakkaisi suojelemasta kansaa, jonka keskuudessa se ei enää asunut.

Kristityt toimivat näiden pakanaukojen mukaisesti, kun he hävittivät temppeleitä ajaakseen ulos pakanallisia jumalia ja kun he rukoilivat jumalansa antamaan heille voiton pakanien jumalista, pahoista hengistä, jotka herättivät harhaoppeja, ja Alla-

listit, koska rikokselliset taistelukentillä useinkin ovat loistavasti velvollisuutensa täyttäneet isänmaansa puolustajina."

listit, koska rikokselliset taistelukentillä useinkin ovat loistavasti velvollisuutensa täyttäneet isänmaansa puolustajina."

SIELTÄ ja TÄÄLTÄ

Puoluekonventsiioon lehtereiltä maanantai-aamuna

Kaksipäiväisten "alkajaisten" ollessa nyt lopussa, voi lehtinekeri tavallaan yhtä tyv. Hillittuun sunnuntai-iltaiseen lausuntoon, että tähän mennessä ei olekaan vielä päästy sen pitemmälle kuin että "on estetty Yhdysvallat sekaantumasta Euroopan sotaan, lopetettu sota ja järjestetty sosialistinen tulevaisuuden valtio."

Ja niin todellakin voisi päätää, ellei tarvitsisi kuunnella — puoluekonventsiionin sotavallankunnan istuntoja. Siellä ei vielä vallitse rauha, päinvastoin on syytä otaksua, että siellä vallitseva sota laajenee, saatetaan koko konventsiionin taistelutereeksi.

Kai lauhduttakseen vallitsevaa "sotaista" mielialaa, jonka synnyttä mää ajan — ja varojen — hukka heijastaa voimakkaasti tilinpäätöksen menopuolella, olivat St. Louis'in pakollisuusosaston toverit nuorisoliiton asustamana hommanneet juhlatilaisuus sunnuntai-ilaksi, johon lehtereillekin pääsi 75 sentin maksulla. Sotavallankunta ei kuitenkaan suvainnut keskeyttää istuntojaan, niin tarpeellista kuin aselepo sille olisikin.

Palkallisten toverien ansioksi on asetettava se mallikeilponen järjestys, joka vallitsee kaikkialla muualla puolisissa, kuuluiset lapset "hyvä puolisissa, kuuluiset lapset" j.n.e. Kokoushuoneusto, ollen se miljoonarakennuksen juhlasali kaikkein sivuhuoneineen, on mitä käytännöllisin. Vahinko vain että suomalaisen edustajain joukossa ei tunne olevan niitä, jotka jäljentäisivät piirustukset mukansa ja alkaisivat suunnitella samanlaista miljoonapalatsia jonnekin

hista, joka, puolikuun tunnusmerkkinään, vastusti ristiä*)

Sivistyneillä kristikansoillakin on yhä pakanallisia tapoja, sillä, vaikka he kaikki rukoilevat samaa jumalaa, kukin pyytää häntä hävittämään vihollisiaan; he sanovat hänen antaneen heille voiton ja kiittävät häntä laulamalla Te Deum; Yhdysvaltain presidenttikin määrää yleisiä rukouspäiviä. Valtiomiehet eivät vain teeskentele — tydyttäväkseen tietämättömiä kansanjoukkojen karkeata taikauskoi-suutta — uskovansa jumalan sekaantuvan ihmisten riitoihin, vaan he itsekin uskovat niin; tusnomaiset kirjeet, joita Bismarck kirjotti vaimolleen v. 1870—71 sodan aikana, osottavat hänen uskoneen, että jumala kullutti aikansa huolehtivissaan Bismarckin, hänen poikansa ja Preussin armeijan asioista.

Tälle uskolle myös Bossuet perusti Yleisen Historian rakennelmasa: pakanakansat teuras-tavat toisiaan valmistautuakseen Jeesuksen tulemiseen ja kristikansat tappavat toisiaan turvakaansa. Kun kaupungit julistivat sodan toisiaan vastaan, jumalat ottivat osaa taisteluun. Raamattu kertoo ilolla Jehovan urotöistä, joka piti kansansa riitoja niin sydämensanaanaan, että hän hävitti vihollistensa miehiä, naisia ja lapsia ja karjaa. Roomalaiset, yhtä taikauskoina kuin ovelina poliitikoina, kulljettivat valotetun kaupungin jumalan kuvan oman Jupiterin temppelin, että se lakkaisi suojelemasta kansaa, jonka keskuudessa se ei enää asunut.

Kristityt toimivat näiden pakanaukojen mukaisesti, kun he hävittivät temppeleitä ajaakseen ulos pakanallisia jumalia ja kun he rukoilivat jumalansa antamaan heille voiton pakanien jumalista, pahoista hengistä, jotka herättivät harhaoppeja, ja Alla-

*) Anaxagoras, kreikkalainen filosofi, synt. noin 500 e. Kr. Jatk.